

Гельмінт являє собою чужорідне тіло, звісно організм буде намагатися його відторгнути. Для забезпечення свого існування дирофілярії виділяють інгібітори протеолітичних ферментів та імунодепресанти, які діють на клітинні системи, що відповідають за відторгнення чужорідної тканини.

Ссавці заражаються влітку при нападі комарів родів *Aedes*, *Culex*, *Anophies*.

У людей, зазвичай, дирофіляріоз викликається нематодою *Dirofilaria imens*. В усіх випадках паразитує одна особина – незріла самка. Навколо нематоди, у більшості випадків, формується сполучнотканинна капсула.

Вважається, що дирофіляріоз – це рідкісна для людини інвазія, але останнім часом помітна тенденція до росту даної патології. На жаль, у людей цей гельмінтоз своєчасно не діагностуються, оскільки клінічні аналізи крові, сечі, калу не відрізняються від норми. Діагноз встановлюють після видалення «пухлини» хірургічним шляхом. Описані випадки, коли пацієнти самостійно витягали гельмінта при розчісуванні шкіри або вскритті гнійника. На щастя людина не є джерелом зараження і не бере участі у розповсюдженні даної інвазії.

СИНАНТРОПНА АРАНЕОФАУНА ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Надеєн В.В.

Полтавський державний педагогічний університет

Ні для кого не секрет, що останнім часом провадиться сильна розбудова міст, що поступово поглинають все нові і нові прилеглі території. Це, в свою чергу, призводить до знищення чи видозміни природних біоценозів і виникненню досить специфічних нових. Вони відносно бідні у видовому відношенні і досить прості за своєю структурою. Окрім того вони значною мірою залежать від діяльності людини, і постійно зазнають її впливу. Зазначені зміни стосуються не лише ботанічної складової біоценозу а і зоологічної. Втручання людини змінює звичні умови існування багатьох видів живих істот і вони змушені або пристосовуватися до них, або шукати більш підходящі умови, мігруючи на інші території. Деякі види потрапивши в умови сусідства з людиною сповна цим користуються.

Якщо вид спонтанно існує з людиною в залежності від її діяльності, чи в поселеннях людини проти її волі, такий вид може бути названий синантропним. Міра залежності виду від людської діяльності може бути різною. Ступінь синантропності виду можна визначити за наступною формулою (P. Nuorteva, 1963):

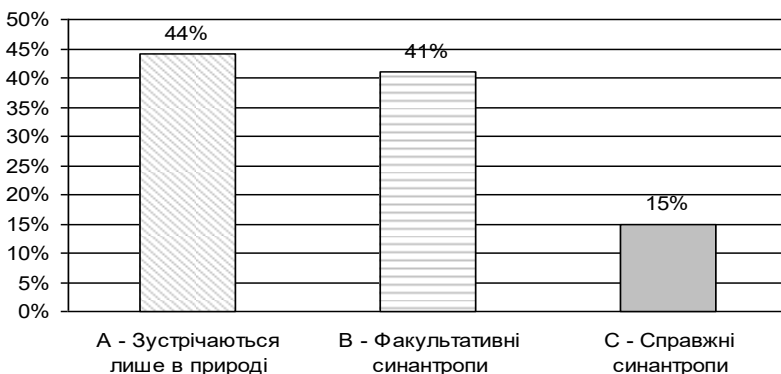
$$S = \frac{2a + b - 2c}{2}$$

де **a** – частка особин даного виду серед інших, зібраних в поселенні людини, **b** – те ж, в сільській місцевості в межах агроценозів, **c** – те ж в природних біотопах. При значенні індексу, близькому до +100, вид явно віддає перевагу співіснуванню з людиною. Якщо індекс близький до нуля – поселення людини не впливає на популяцію даного виду. При індексі -50 і нижче – вид скоріше уникає поселень людини [1].

Вивчаючи аранеофауну Полтавської області було помічено, що ряд видів періодично чи з певною регулярністю зустрічається в поселеннях людини [2, 3]. Проаналізувавши результати спостережень було з'ясовано, що серед 61 виду павуків, виявлених у Полтавській області, лише 27 видів з 7 родин – були знайдені лише у природі. Розрахувавши показник синантропності решти 35 видів ми дійшли висновку, що для більшості їх (це 25 видів, що належать до 9

родин) сусідство з людиною є зовсім не обов'язковим і вони можуть вільно існувати у природних біоценозах (коефіцієнт синантропності коливається від - 10 (*Enoplognata ovata*) до 15-20). Справжніми ж синантропами, чий коефіцієнти більше 70-75, що в свою чергу свідчить про надання переваги саме синантропному способу існування, за нашими даними є лише 9 видів з 4 різних родин, які за межами поселень ми не знаходили (*Pholcus phalangoides*, *Scytodes thoracica*, *Lithyphantes paykullianus*, *Steatoda bipunctata*, *Teutana grossa*, *Theridium bimaculata*, *Salticus cingulatus*, *S. scenicus*, *S. zebraneus*).

У загальному вигляді співвідношення між вільноіснуючими та синантропними видами виглядає так:

У підсумку можна констатувати, що велика частина павуків добре пристосувалися до життя на одній території з людиною, не будучи при цьому нерозривно з нею пов'язаними і лише невелика частина видів втратила зв'язок із зовнішнім світом, перейшовши до синантропного існування.

Література

1. Екологія насекомых. – М.: Изд-во МГУ, 1996. - 304с.: ил.
2. Надєєн В.В. Перспективи вивчення павуків. Сучасні проблеми природничих наук / II Всеукраїнська студентська наукова конференція. – Ніжин, 2007. – С. 41.
3. Надєєн В.В. Урбоекологія *Aranei* в Карлівському районі Полтавської області. Екологія: наука, освіта, природоохоронна Діяльність /Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. – К.: Наук. світ, Умань, 2007. – С. 53 - 54.

ЗБЕРЕЖЕННЯ БІОРІЗНОМАНІТНОСТІ ТВАРИННОГО СВІТУ

*Новописьменный С.А., Погредняк І.А.
Полтавський державний педагогічний університет*

Зникнення багатьох видів тваринного і рослинного світу викликають дедалі більше занепокоєння. Тварини й рослини – це своєрідний барометр. Якщо зникає один із видів, то це є попередженням того, що екосистема під загрозою.

На думку Е. Уілсона, зменшення різноманітності живої природи – найзагрозливіша серед змін довкілля. Сьогодні мова іде про те, що цей процес необоротний. [1 : 15]